

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ο ρόλος της κοινωνίας πολιτών στις σχέσεις ΕΕ-Σερβίας»

(2013/C 327/02)

Εισηγητής: **ο κ. Ionuț SIBIAN**Συνεισηγητής: **ο κ. Christoph LECHNER**

Με επιστολή του Επιτρόπου κ. Δεζονίτς της 12ης Δεκεμβρίου 2012, και με βάση το άρθρο 262 της Συνθήκης και το άρθρο 9 του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ ΕΟΚΕ και Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει επί του θέματος

Ο ρόλος της κοινωνίας πολιτών στις σχέσεις ΕΕ-Σερβίας.

Το τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιουνίου 2013.

Κατά τη 491η σύνοδο ολομέλειάς της, της 10ης και 11ης Ιουλίου 2013 (συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 171 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 1 αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι κυβερνήσεις της Σερβίας την τελευταία δεκαετία προκειμένου να μεταρρυθμίσουν την οικονομία και τους θεσμούς της χώρας. Εκτιμά ότι η διαδικασία ένταξης της Σερβίας στην ΕΕ αποτελεί μια ευκαιρία για την εδραίωση και την αποτελεσματική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που έχουν αναληφθεί. Υπογραμμίζει τη σημασία της συμμετοχής της κοινωνίας πολιτών στη διαδικασία ευθυγράμμισης της νομοθεσίας της Σερβίας με το κοινοτικό κεκτημένο. Καλεί την κυβέρνηση της Σερβίας και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να εντείνουν την υποστήριξη τους στις οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών (ΟΚΠ) και να επιδιώξουν τη στενή συνεργασία μαζί τους στο πλαίσιο των επικείμενων βημάτων προς την ένταξη στην ΕΕ.

1.2 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να ξεκινήσει τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις με τη Σερβία το αργότερο τον Ιανουάριο του 2014. Η ΕΟΚΕ συγχαίρει το Βελιγράδι και την Πρίστινα για την υπογραφή της πρώτης συμφωνίας επί των αρχών που διέπουν την εξομάλυνση των σχέσεων (Βρυξέλλες, 19 Απριλίου 2013) και του Σχεδίου εφαρμογής της που υιοθετήθηκε το Μάιο. Καλεί πλέον τις δύο πλευρές να τηρήσουν τη συμφωνία, με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι οι ΟΚΠ πρέπει να συμμετέχουν στη φάση της υλοποίησης, δεδομένου ότι μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στην προσπάθεια συμφιλίωσης.

1.3 Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τις δημόσιες αρχές της Σερβίας να προβούν σε περισσότερες δημόσιες ακροάσεις και διαβουλεύσεις με τις ΟΚΠ στα δύο πρώτα στάδια της διαμόρφωσης των πολιτικών και στη φάση της υλοποίησης. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της συμμετοχής των ΟΚΠ σε βασικούς τομείς της διαδικασίας μεταρρύθμισης, όπως το κράτος δικαίου, η περιφερειακή συνεργασία και η συμφιλίωση, η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, το περιβάλλον, η γεωργία, τα δικαιώματα των μειονοτήτων και η καταπολέμηση των διακρίσεων.

1.4 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην κυβέρνηση να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, της διαφθοράς

και του οργανωμένου εγκλήματος. Επιμένει επίσης ότι η κυβέρνηση πρέπει να αναγνωρίσει ως αναγκαία και να εγγυηθεί την ασφάλεια των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δραστηρίων στελεχών ΟΚΠ που συμμετέχουν στην προσπάθεια καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος.

1.5 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, μολονότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην προώθηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, υπάρχουν ακόμη πολλά που πρέπει να γίνουν για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας στην οποία όλοι είναι ίσοι, ανεξαρτήτως φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, καταγωγής ή θρησκείας. Η ΕΟΚΕ ζητά από την κυβέρνηση να ξεκινήσει χωρίς καθυστέρηση την εφαρμογή της Στρατηγικής κατά των διακρίσεων που υιοθετήθηκε τον Ιούνιο του 2013. Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί στενά με τις ΟΚΠ και να χρησιμοποιήσει τις ετήσιες εκδόσεις προόδου που καταρτίζει για την παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής.

1.6 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη συμπερίληψη του Γραφείου Συνεργασίας με την Κοινωνία Πολιτών (OCCS) στην ομάδα εμπειρογνομόνων του Πρωθυπουργού στον συντονιστικό φορέα της ένταξης στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τη συμμετοχή των ΟΚΠ, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων, στο Συμβούλιο του Πρωθυπουργού για την ένταξη στην ΕΕ. Αυτή είναι μια καλή πρακτική που θα πρέπει να αξιοποιηθεί με την εξέταση της συμμετοχής των ΟΚΠ, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων, στη μελλοντική ομάδα διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Σερβίας. Θα πρέπει, ωστόσο, να διασφαλιστούν συχνές και εκτενείς διαβουλεύσεις με τις ΟΚΠ, προκειμένου να εντοπιστούν οι βασικές κοινές απόψεις και συστάσεις. Είναι σημαντικό εμπειρογνώμονες από τις ΟΚΠ να καλούνται να συμμετάσχουν σε μια σειρά υποομάδων εμπειρογνομόνων στους κόλπους αυτής της ομάδας εμπειρογνομόνων του συντονιστικού φορέα.

1.7 Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να χρησιμοποιήσει τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ II) προκειμένου να παράσχει μεγαλύτερη στήριξη για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των ΟΚΠ (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων) και να επικεντρωθεί στην αύξηση της στήριξης για συνεργασίες, όχι μόνο

μεταξύ των ΟΚΠ, αλλά και μεταξύ των ΜΚΟ και των δημόσιων αρχών. Οι πόροι που διατίθενται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Χρηματοδότησης της Κοινωνίας Πολιτών θα πρέπει να αυξηθούν και να εστιάσουν σε περισσότερα έργα που πραγματοποιούνται και από τους κοινωνικούς εταίρους. Η ενίσχυση των ικανοτήτων των ΟΚΠ, ώστε να συμμετάσχουν αποτελεσματικά στη διαδικασία ένταξης στην ΕΕ, πρέπει να διατηρηθεί ως προτεραιότητα, με την προώθηση απλοποιημένων διαδικασιών επιλογής και υλοποίησης των έργων, τη χρήση θεσμικών επιχορηγήσεων και την επανεπιχορήγηση. Σκόπιμη δεν είναι μόνο η οικονομική υποστήριξη, αλλά και η στήριξη μηχανισμών για τη βελτίωση του διαλόγου μεταξύ της κοινωνίας πολιτών και των δημόσιων αρχών.

1.8 Η ΕΟΚΕ καλεί την αντιπροσωπεία της ΕΕ στη Σερβία να συνεχίσει να επιτρέπει την επανεπιχορήγηση μικρότερων ΟΚΠ από μεγαλύτερες, στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη διάθεση αυτών των κονδυλίων στην ευρύτερη κοινότητα ΟΚΠ.

1.9 Η αύξηση της διαφάνειας των δημοσίων δαπανών πρέπει να διατηρηθεί ως κεντρική δράση στη στρατηγική για την ανάπτυξη της κοινωνίας πολιτών, ενώ πρέπει να βελτιωθούν οι μηχανισμοί σχεδιασμού και εκταμίευσης πόρων για τη συγχρηματοδότηση έργων της ΕΕ που υλοποιούνται από ΟΚΠ, η δε συγχρηματοδότηση πρέπει να αυξηθεί.

1.10 Η ΕΟΚΕ καλεί τη σερβική κυβέρνηση να εντείνει τις προσπάθειες για την εφαρμογή ενός θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου που ευνοεί την ανάπτυξη της κοινωνίας πολιτών και προάγει τη βιωσιμότητά της. Η ΕΟΚΕ συνιστά να εξεταστεί η καθιέρωση ενός «νόμου περί ποσοστού» που θα επιτρέπει στους πολίτες να διαθέσουν ένα μερίδιο του φόρου εισοδήματός τους στις ΟΚΠ για την προαγωγή της ατομικής φιλανθρωπίας (με βάση το υφιστάμενο πρότυπο σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης), καθώς και την καθιέρωση φορολογικών κινήτρων για την ατομική και την εταιρική φιλανθρωπία.

1.11 Η ΕΟΚΕ συνιστά να επανεξεταστεί ο νόμος περί δημοσίων συμβάσεων που ψηφίστηκε πρόσφατα, επειδή έχει δημιουργήσει εμπόδια για τις ΟΚΠ, όταν διεκδικούν δημόσιες συμβάσεις. Ο νόμος θεσπίζει υποχρεωτικές οικονομικές εγγυήσεις, τις οποίες οι ΟΚΠ δεν μπορούν να παράσχουν. Αυτό μπορεί να τις εμποδίσει να συμμετάσχουν σε δημόσιους διαγωνισμούς, όχι μόνο στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών, αλλά και στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης.

1.12 Η ΕΟΚΕ καλεί την κυβέρνηση της Σερβίας να χαράξει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την καταπολέμηση και τον περιορισμό της παραοικονομίας. Αυτό θα βελτιώσει την οικονομική κατάσταση της χώρας, θα συμβάλει στην πρόληψη του αθέμιτου ανταγωνισμού και, συνεπώς, θα δημιουργήσει ένα καλύτερο οικονομικό περιβάλλον, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα καλύτερο σεβασμό των κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων. Θα μπορούσε επίσης να βοηθήσει στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους θεσμούς και στην προαγωγή της έννοιας του κράτους δικαίου.

1.13 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία του κοινωνικού διαλόγου και καλεί όλους τους ενδιαφερόμενους να κάνουν την καλύτερη δυνατή χρήση των υφιστάμενων θεσμών, ιδιαιτέρως της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΟΚΕ). Καλεί την κυβέρνηση να προωθήσει περαιτέρω την ΟΚΕ και να ζητά περισσότερο συστηματικά τη γνώμη της για όλες τις πολιτικές που σχετίζονται με τα

έννομα συμφέροντα των εργοδοτών και των εργαζομένων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ο κοινωνικός διάλογος θα πρέπει να είναι τακτικός και διαρθρωτικό χαρακτηριστικό και όχι ad hoc, και ότι θα πρέπει επίσης να είναι πιο αποδοτικός και εστιασμένος στην επίτευξη αποτελεσμάτων.

1.14 Η ΕΟΚΕ ζητά να συμπεριληφθεί η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου στις βασικές προτεραιότητες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ όσον αφορά τη Σερβία και πιστεύει, συνεπώς, ότι πρέπει να αντανακλάται σε όλα τα κοινοτικά προγράμματα στα οποία έχει πρόσβαση η χώρα. Αυτό θα απαιτήσει μεγαλύτερη συμμετοχή της ΟΚΕ, η οποία θα πρέπει επίσης να συμμετέχει επισήμως και να εκφέρει την άποψή της σε κάθε στάδιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, αλλά και να συμμετέχει στην παρακολούθηση της εφαρμογής της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ΕΕ-Σερβίας. Η ΟΚΕ θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να θέτει τις παρατηρήσεις και τις απόψεις της υπόψη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, όταν αυτά αξιολογούν την πρόοδο της Σερβίας προς την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.15 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ο κοινωνικός διάλογος θα πρέπει να ενθαρρυνθεί περαιτέρω σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με βάση τις περιφερειακές δομές της ΟΚΕ. Θα πρέπει επίσης να αναπτυχθεί περισσότερο συστηματικά σε τομεακό επίπεδο, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα. Η υπογραφή –και εκτέλεση– όσο το δυνατό περισσότερων τομεακών συλλογικών συμβάσεων θα σταθεροποιήσει τις εργασιακές σχέσεις στη Σερβία. Πρέπει να τονίζονται συνεχώς στις τοπικές και τις εθνικές αρχές τα πλεονεκτήματα και η σημασία του κοινωνικού διαλόγου.

1.16 Η ΕΟΚΕ σημειώνει τη σύσταση τριμερούς ομάδας εργασίας για την αναθεώρηση της εργατικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των νόμων για τις απεργίες, την καταχώριση των συνδικαλιστικών οργανώσεων και της νομοθεσίας σχετικά με την αντιπροσωπευτικότητα των κοινωνικών εταίρων. Η ΕΟΚΕ καλεί την Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποστηρίξουν τις εργασίες αυτές, προκειμένου η σερβική νομοθεσία και πρακτική να συμφωνούν απόλυτα με τα διεθνή και τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

1.17 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ενίσχυση της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων να συμμετάσχουν ενεργά στον κοινωνικό διάλογο πρέπει να συμπεριληφθεί στις προτεραιότητες των ενωσιακών προγραμμάτων βοήθειας. Χρειάζεται βοήθεια για να αναπτύξουν την ικανότητά τους να συμμετέχουν αποτελεσματικά στις προσπάθειες που αφορούν όλα τα οικονομικά, κοινωνικά και νομικά θέματα, συμπεριλαμβανομένων των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Θα πρέπει να ενισχυθούν οι οργανωτικές δομές, η εσωτερική επικοινωνία και η ικανότητά τους να εξυπηρετούν τα μέλη τους.

1.18 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι συνεχίζονται οι παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εργαζομένων στη Σερβία και ότι οι μηχανισμοί για την πρόληψη και την τιμωρία των παραβιάσεων δεν είναι αρκετά αποτελεσματικοί. Η ΕΟΚΕ καλεί τη σερβική κυβέρνηση να επανεξετάσει τη λειτουργία του Οργανισμού για την Ειρηνική Διευθέτηση Εργατικών Διαφορών. Προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα θέσπισης ειδικών δικαστηρίων για τις εργατικές διαφορές. Επιπλέον, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει στις ετήσιες εκθέσεις της ένα κεφάλαιο για τα συνδικαλιστικά δικαιώματα

και τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων, σε στενή συνεργασία με τις εθνικές και ευρωπαϊκές συνδικαλιστικές οργανώσεις και τη ΔΟΕ.

1.19 Οι Σέρβες επιχειρηματίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε ολόκληρη την περιοχή των Βαλκανίων και διαθέτουν αποτελεσματικά δίκτυα. Διαμορφώνεται πλέον μια συνεκτική περιφερειακή προσέγγιση για την περαιτέρω ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο. Η ΕΟΚΕ συνιστά να αυξηθεί η υποστήριξη σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο προκειμένου να επιταχυνθούν τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Επιπλέον, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας στη Σερβία αποτελεί οικονομική και κοινωνική επιταγή.

1.20 Η ΕΟΚΕ συνιστά τη σύσταση Μικτής Συμβουλευτικής Επιτροπής (ΜΣΕ) της Κοινωνίας Πολιτών μεταξύ της ΕΟΚΕ και των ΟΚΠ της Σερβίας. Αυτό το κοινό σώμα της κοινωνίας πολιτών πρέπει να ιδρυθεί όταν θα έχουν αρχίσει επίσημως οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Σερβίας στην ΕΕ. Η ΜΣΕ θα επιτρέψει στις ΟΚΠ και από τις δύο πλευρές να επιδιώξουν ένα περιεκτικότερο διάλογο και να συνεισφέρουν τις εισηγήσεις τους στις πολιτικές αρχές για τα κεφάλαια των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

2. Ιστορικό της γνωμοδότησης

2.1 Την τελευταία δεκαετία, η Σερβία έχει καταβάλει τεράστια προσπάθεια για τη μεταρρύθμιση των θεσμών, του νομικού πλαισίου και των οικονομικών κανόνων της, με σκοπό τη συμμόρφωση αυτών με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα και την προώθηση μιας ανοικτής και αποτελεσματικής οικονομίας της αγοράς.

2.2 Το 2008, η υπογραφή της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΣΣΣ) μεταξύ Σερβίας και ΕΕ εξέφρασε με σαφήνεια την επιλογή της σερβικής κυβέρνησης υπέρ της ένταξης στην ΕΕ και έδωσε νέα ώθηση στη διαδικασία μεταρρύθμισης. Το 2010, τέθηκε σε ισχύ μια ενδιάμεση συμφωνία για το εμπόριο και τα συναφή με το εμπόριο θέματα (μέρος της ΣΣΣ).

2.3 Η νέα κυβέρνηση, η οποία ανέλαβε τα καθήκοντά της το 2012, επιβεβαίωσε τη δέσμευση της Σερβίας για ένταξη στην ΕΕ. Έχει λάβει πρακτικά μέτρα για να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις που έχουν αναληφθεί μέχρι σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην καταπολέμηση της διαφθοράς, την εδραίωση του κράτους δικαίου, την προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων και την κοινωνική ανάκαμψη. Έχει επίσης κάνει προσπάθειες για τη βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας

2.4 Τον Δεκέμβριο του 2012, το Συμβούλιο ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συντάξει μέχρι την άνοιξη του 2013 έκθεση αξιολόγησης της προόδου που έχει σημειώσει το Βελιγράδι στο πλαίσιο του διαλόγου με την Πρίστινα και των μεταρρυθμίσεων με προσανατολισμό την ΕΕ. Με βάση την έκθεση αυτή, η οποία καταλήγει σε θετική σύσταση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε στις 28 Ιουνίου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για να ξεκινήσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με τη Σερβία.

2.5 Στις 19 Απριλίου 2013, το Βελιγράδι και η Πρίστινα συμφώνησαν τελικά σχετικά με το μέλλον του σερβοκρατούμενου βόρειου μέρους του Κοσσυφοπεδίου στον δέκατο γύρο των

συνομιλιών υπό την ηγεσία της ΕΕ, υπογράφοντας την Πρώτη συμφωνία επί των αρχών που διέπουν την εξομάλυνση των σχέσεων. Το Μάιο, οι δύο πλευρές υιοθέτησαν Σχέδιο εφαρμογής. Οι δύο πλευρές σύστησαν με τη βοήθεια της ΕΕ επιτροπή, η οποία θα αναλάβει την εφαρμογή της συμφωνίας.

3. Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις

3.1 Η Σερβία εξακολουθεί να είναι μια χώρα σε μετάβαση. Υπήρξαν κάποιες ιδιωτικοποιήσεις, αλλά ένα μεγάλο μέρος της οικονομίας εξακολουθεί να αποτελείται από δημόσιες επιχειρήσεις, συχνά σε απόλυτη ανάγκη αναδιάρθρωσης. Η ανεργία έχει αυξηθεί σημαντικά (24 % του εργατικού δυναμικού το 2012). Οι νέοι προσπαθούν να μεταναστεύσουν. Ο πληθυσμός γηράσκει. Ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού εξακολουθεί να εργάζεται στον τομέα της γεωργίας και ζει σε αγροτικές περιοχές, όπου η έλλειψη επενδύσεων εμποδίζει την αποτελεσματική ανάπτυξη. Η άτυπη οικονομία είναι ευρέως διαδεδομένη, υπονομεύοντας την οικονομία στο σύνολό της, αποδυναμώνοντας τον κρατικό προϋπολογισμό και εγκαταλείποντας τους εργαζόμενους χωρίς καμία κοινωνική προστασία. Η διαφθορά, η οποία μερικές φορές συνδέεται με το οργανωμένο έγκλημα, δυσχεραίνει όχι μόνο την οικονομική ανάπτυξη, αλλά και την εδραίωση των θεσμών. Εξάλλου, χρειάζεται άμεση μεταρρύθμιση της δικαστικής εξουσίας, προκειμένου να εξασφαλιστεί ο πραγματικός σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων και των οργανώσεων.

3.2 Η ΕΟΚΕ τόνισε τα διάφορα προβλήματα στη γνωμοδότησή της. Οι σχέσεις ΕΕ-Σερβίας: ο ρόλος της κοινωνίας πολιτών (29 Μαΐου 2008), αλλά υπογράμμισε και τις προσπάθειες που καταβάλλονται από τις δημόσιες αρχές προκειμένου να υλοποιηθούν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Έχουν εισαχθεί πολλές νέες ρυθμίσεις: έχουν συσταθεί νέοι θεσμοί, ιδίως για την οργάνωση του διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλες ΟΚΠ, και τα δικαιώματα των μειονοτήτων αναγνωρίζονται πλέον επίσημα. Παρά το γεγονός ότι αυτή η διαδικασία δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, το κύριο πρόβλημα είναι η έμπρακτη υλοποίηση όλων αυτών των θεσμικών και νομικών αλλαγών.

3.3 Η Σερβία έχει επικυρώσει 77 συνθήκες και συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣτΕ), συμπεριλαμβανομένων ορισμένων βασικών, όπως οι συμβάσεις για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, την προστασία των εθνικών μειονοτήτων, την πρόληψη των βασανιστηρίων, την προστασία των παιδιών, την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθώς και ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης. Οκτώ επιπλέον συμβάσεις έχουν υπογραφεί, αλλά δεν έχουν ακόμη επικυρωθεί, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας. Σε διεθνές επίπεδο, η Σερβία έχει επικυρώσει 75 συμβάσεις της ΔΟΕ (73 είναι ήδη σε ισχύ).

3.4 Όπως τόνισε ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ⁽¹⁾, πολλές από αυτές τις συμβάσεις εξακολουθούν να απαιτούν περαιτέρω δράση για τη σωστή εφαρμογή τους. Ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης τόνισε το πρόβλημα των αγνοουμένων και των προσώπων που εκτοπίστηκαν βίαια κατά τη διάρκεια του πολέμου, τις ανεξέλεγκτες διακρίσεις κατά των Ρομά, τη βία κατά των γυναικών και την ευρέως διαδεδομένη ομοφυλοφοβία.

⁽¹⁾ Thomas Hammarbergh. Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Έκθεση κατόπιν της επίσκεψης του Επιτρόπου στη Σερβία στις 12-15 Ιουνίου 2011. CommDH(2011)29.

3.5 Παρά το γεγονός ότι η κυβέρνηση υιοθέτησε μια στρατηγική για τα ΜΜΕ τον Οκτώβριο του 2011, η βία και οι απειλές κατά των δημοσιογράφων εξακολουθούν να υπάρχουν. Υπάρχει επίσης οικονομική και πολιτική παρέμβαση στα μέσα ενημέρωσης, η οποία απειλεί την ανεξαρτησία τους και την ικανότητα των δημοσιογράφων να κάνουν τη δουλειά τους. Επιπλέον, οι συνδικαλιστές εξακολουθούν να υφίστανται παρενοχλήσεις ή να απολύονται επειδή είναι μέλη συνδικαλιστικής οργάνωσης.

3.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η περαιτέρω εδραίωση της διαδικασίας μεταρρύθμισης, η μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος και η εφαρμογή των πολιτικών, κοινωνικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν σαφώς προτεραιότητα στην περίπτωση της Σερβίας. Οι σχέσεις της ΕΕ με τη Σερβία θα πρέπει να επικεντρωθούν σαφώς σε αυτές τις πτυχές. Αυτό είναι επίσης ένα βασικό ζήτημα για τις ΟΚΠ· γι' αυτό και η ενεργός συμμετοχή τους θα πρέπει να ενθαρρυνθεί με όλα τα μέσα.

4. Η σημερινή κατάσταση και ο ρόλος των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών

4.1 Η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο και γενικά σεβαστό δικαίωμα. Ωστόσο, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι κινδυνεύει από την αύξηση των απειλών εκ μέρους βίαιων εθνικιστικών ομάδων.

4.2 Η σερβική κοινωνία πολιτών βασίζεται κατά κύριο λόγο στις πόλεις και εκπροσωπείται άμεσα σε περιφερειακό επίπεδο. Στις αγροτικές περιοχές η εμφάνισή της είναι πολύ περιορισμένη και το δυναμικό της δεν είναι καλά ανεπτυγμένο. Χρειάζεται περαιτέρω υποστήριξη για την ενθάρρυνση εθελοντικών κινήσεων, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την υποστήριξη της δικτύωσης των ΟΚΠ στις αγροτικές περιοχές και/ή στις μικρές πόλεις.

4.3 Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη γεωργία, την ανάπτυξη των αγροτικών ομάδων συμφερόντων, καθώς και στη συμμετοχή των αγροτών στον κοινωνικό διάλογο. Η γεωργία εξακολουθεί να διαδραματίζει καίριο ρόλο στη Σερβία - περίπου το ένα τέταρτο του ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον τομέα αυτό, ο οποίος έχει και καθοριστική σημασία για την οικονομία της χώρας. Η γεωργία και η αγροτική πολιτική θα έχουν μεγάλη σημασία για τη μελλοντική διαδικασία ένταξης στην ΕΕ. Παράλληλα, η εναρμόνιση με τη νομοθεσία της ΕΕ θα αποτελέσει μια ιδιαίτερη πρόκληση για τον γεωργικό τομέα της Σερβίας.

4.4 Οι καλά οργανωμένες και δομημένες ομάδες συμφερόντων όχι μόνο θα μπορούσαν να συμβάλουν στην προώθηση των γεωργικών συμφερόντων, αλλά πάνω απ' όλα θα μπορούσαν να παράσχουν χρήσιμη υποστήριξη για την επικείμενη διαδικασία ένταξης, οπωσδήποτε όσον αφορά τη χάραξη και την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων στήριξης της γεωργίας, των αγροτικών περιοχών και των ανθρωπίνων που ζουν σε αυτές.

4.5 Υπάρχουν πολλές ενεργοί συνεργασίες και συμμαχίες μεταξύ των ΟΚΠ, αλλά οι πόροι και η υποστήριξή τους δεν επαρκούν για να μπορέσουν να αυξήσουν τη δραστηριότητα και την επιρροή τους. Όσον αφορά τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ ΜΚΟ και δημόσιων αρχών, οι καθιερωμένοι μηχανισμοί SECO ⁽²⁾ και KOCD ⁽³⁾ είναι δυνητικά πρότυπα καλών πρακτικών, εφόσον λαμβάνεται υπόψη η συμβολή τους και χαίρουν συνεχούς και συστηματικής χρηματοδότησης και υποστήριξης.

4.6 Τα πιο σημαντικά εμπόδια για τη βιωσιμότητα των ΟΚΠ είναι η κρατική υποστήριξη, η οποία ούτε είναι επαρκής ούτε χορηγείται με βάση σαφώς προσδιορισμένες προτεραιότητες, η υπανάπτυκτη χορηγία των επιχειρήσεων, η έλλειψη ατομικών προσφορών, η απόσυρση των διεθνών χορηγών, η υπανάπτυκτη συνεργασία με τις τοπικές αρχές και η περιορισμένη λογοδοσία των πολιτικών ιθυνόντων εν γένει. Χρειάζονται προσπάθειες και στήριξη για την ανάπτυξη πυρήνων υποστήριξης των ΟΚΠ. Μια περιορισμένη βάση μελών εμποδίζει την προβολή και την αναγνώριση των ΟΚΠ, ενώ η δημόσια χρηματοδότηση εξακολουθεί να μην ρυθμίζεται σωστά σε όλα τα επίπεδα. Η ικανότητα των ΟΚΠ να επηρεάσουν την κοινωνική και πολιτική ατζέντα είναι γενικά περιορισμένη, με εξαίρεση μια δωδεκάδα ισχυρών ΟΚΠ, οι περισσότερες των οποίων έχουν την έδρα τους στο Βελιγράδι.

4.7 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προσπάθειες για τη βελτίωση του νομικού πλαισίου των οργανώσεων και ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένου του νόμου περί ενώσεων (Οκτώβριος 2009), του νόμου περί σύστασης αρχικού κεφαλαίου και ιδρυμάτων (Νοέμβριος 2010), του νόμου περί εθελοντισμού (Μάιος 2010) και τις απλοποιημένες λογιστικές διαδικασίες για μικρές ενώσεις και ιδρύματα (δεν έχουν ακόμη εγκριθεί). Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι σημαντικοί νόμοι που έχουν υιοθετηθεί αλλά δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί, όπως ο νόμος περί κοινωνικής πρόνοιας (2011). Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη ενός πλαισίου, όπως προβλέπεται από τον νόμο, το οποίο θα μπορούσε να εξασφαλίσει τη δίκαιη πρόσβαση των ΟΚΠ σε δημόσιους πόρους που προορίζονται για την υποστήριξη της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

4.8 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις αλλαγές που έγιναν στο άρθρο 41 του Εσωτερικού Κανονισμού της Κυβέρνησης σχετικά με τις δημόσιες ακρόασεις, ο οποίος καθορίζει τα κριτήρια για τις υποχρεωτικές δημόσιες ακρόασεις, καθιστώντας τους κανόνα και όχι εξαίρεση, και προβλέποντας εύλογες προθεσμίες για την διάρκειά τους. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι ο μηχανισμός εφαρμόζεται σωστά. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των δημόσιων αρχών ως προς τα οφέλη της συνεργασίας με τις ΟΚΠ, τόσο στα αρχικά στάδια του σχεδιασμού των δημόσιων πολιτικών όσο και αργότερα, κατά την εφαρμογή τους. Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστούν διαδικασίες σχετικά με τον διορισμό εκπροσώπων των ΟΚΠ σε διάφορους δημόσιους οργανισμούς σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες βέλτιστες πρακτικές στις γειτονικές χώρες και τις προτάσεις των ίδιων των ΟΚΠ.

⁽²⁾ Η SECO αντιπροσωπεύει τη δικτύωση και την ενίσχυση ικανοτήτων στον τομέα της ένταξης στην ΕΕ και τη συμμετοχή της κοινωνίας πολιτών στη διαδικασία προγραμματισμού του ΜΠΒ.

⁽³⁾ Τα KOCD είναι δίκτυα οργανώσεων στον τομέα της κοινωνικής προστασίας για τις περιθωριοποιημένες ομάδες που προσεγγίζουν από κοινού τους φορείς λήψης αποφάσεων στον τομέα αυτό.

4.9 Το Γραφείο Συνεργασίας με την Κοινωνία Πολιτών (OCCS) άρχισε να λειτουργεί το 2011. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την περίοδο 2013-2014 περιλαμβάνει τους βασικούς επιδιωκόμενους στόχους, που είναι οι εξής:

- η χάραξη στρατηγικής για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για την ανάπτυξη της κοινωνίας πολιτών και η σύσταση Εθνικού Συμβουλίου για την Ανάπτυξη της Κοινωνίας Πολιτών·
- η προώθηση νέων πηγών χρηματοδότησης, ως προϋπόθεση της βιωσιμότητας: θεσμικές επιδοτήσεις, εταιρικές κοινωνικές δραστηριότητες, εταιρική φιλανθρωπία, κοινωνική επιχειρηματικότητα, ανάπτυξη κριτηρίων για τη χρήση των δημόσιων χώρων από ΟΚΠ κτλ·
- η προώθηση ενός θεσμικού πλαισίου που ευνοεί την ανάπτυξη της κοινωνίας πολιτών, δηλαδή η δημιουργία ειδικών μονάδων ή καθηκόντων στο πλαίσιο των αρμόδιων υπουργείων της κυβέρνησης, η μελέτη του ενδεχομένου δημιουργίας ενός Ταμείου Ανάπτυξης της Κοινωνίας Πολιτών και η ενίσχυση των μηχανισμών συνεργασίας μεταξύ των ΟΚΠ και της σερβικής Εθνοσυνέλευσης.

4.10 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προσπάθειες του OCCS για περισσότερο διαφανή χρηματοδότηση των ΟΚΠ από τον κρατικό προϋπολογισμό, με την έκδοση Ετήσιας συνοπτικής έκθεσης σχετικά με τα κεφάλαια που διατίθενται για τις ενώσεις και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών από τον κρατικό προϋπολογισμό της Δημοκρατίας της Σερβίας. Θα πρέπει όμως να δοθούν περισσότερες εξουσίες στο OCCS, προκειμένου να αυξηθεί το ποσοστό ανταπόκρισης των κυβερνητικών φορέων σε όλα τα επίπεδα, ώστε να διασφαλιστεί η πληρότητα και η ετήσια δημοσίευση των δεδομένων. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την υποστήριξη που παρέχεται από την αντιπροσωπεία της ΕΕ στο OCCS, μέσω του τριετούς προγράμματος τεχνικής βοήθειας που ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2012 (4).

4.11 Στοιχεία του 2011 αποκαλύπτουν ότι ήταν ελάχιστοι οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατέθηκαν και εκταμιεύτηκαν πραγματικά για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων/έργων, ακόμη και όταν η υποστήριξη των χορηγών ήταν εξασφαλισμένη, και αυτό παρά το γεγονός ότι η χρηματοδότηση είναι άκρως απαραίτητη για τις ΟΚΠ.

5. Ο κοινωνικός διάλογος

5.1 Ο κοινωνικός διάλογος είναι απαραίτητος για την οικονομική ανάπτυξη και τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής που χρειάζεται η Σερβία. Το 2008 υπεγράφη μια Γενική Συλλογική Σύμβαση. Τον Απρίλιο του 2011, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) της Δημοκρατίας της Σερβίας υιοθέτησε μια νέα κοινωνική και οικονομική συμφωνία, την οποία υπέγραψαν οι ηγέτες των κοινωνικών εταίρων και ο Πρωθυπουργός και η οποία περιελάμβανε σημαντικές δεσμεύσεις των μερών. Η συμφωνία επιβεβαίωσε ότι ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί προϋπόθεση για την

επίτευξη των κοινών αναπτυξιακών στόχων, την επιτυχή αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με την οικονομική κρίση και την εξασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου της Σερβίας. Το 2012, υπεγράφη συμφωνία με την ΟΚΕ σχετικά με τον κατώτατο μισθό. Σε τομεακό επίπεδο, υπεγράφησαν τέσσερις συλλογικές συμβάσεις το 2011 και το 2012 στους κλάδους της γεωργίας, των κατασκευών, των χημικών και της μεταλλουργίας. Ο Υπουργός Εργασίας επεξέτεινε αυτές τις συλλογικές συμβάσεις σε όλους τους κρατικούς εργοδοτικούς φορείς. Οι συλλογικές συμβάσεις ισχύουν και για το μεγαλύτερο μέρος του δημόσιου τομέα, και καλύπτουν τους εργαζόμενους στην υγεία, την τοπική και εθνική διοίκηση, τον πολιτισμό, την εκπαίδευση και τα σώματα ασφαλείας.

5.2 Η ΟΚΕ κατοχυρώθηκε νομικά το 2005 και αποτελεί τη θεσμική βάση για τις τριμερείς διαπραγματεύσεις. Επιπλέον, υπάρχουν τώρα 18 Οικονομικές και Κοινωνικές Επιτροπές σε τοπικό επίπεδο, παρόλο που, κυρίως λόγω της έλλειψης των δεσμεύσεων από τις περιφερειακές αρχές, λιγότερες από τις μισές είναι σε πλήρη λειτουργία. Η ΟΚΕ έχει ακόμα να αντιμετωπίσει μια σειρά από προβλήματα που εμποδίζουν τις δραστηριότητές της, σημαντικότερο των οποίων είναι η έλλειψη οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. Έχει, ωστόσο, καταφέρει να δημιουργήσει μόνιμες ομάδες εργασίας για τα οικονομικά θέματα, τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις και την υγεία και ασφάλεια στην εργασία. Οι εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων συμμετέχουν τακτικά στις συνεδριάσεις της ΟΚΕ, σε αντίθεση με την κυβέρνηση, η οποία συχνά εκπροσωπείται από υπαλλήλους. Η συμμετοχή τους έχει αυξηθεί από τότε που επανιδρύθηκε το Συμβούλιο, τον Σεπτέμβριο του 2012. Ακόμη και ο Πρωθυπουργός είναι πλέον μέλος της ΟΚΕ, η οποία όμως εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προβλήματα με την οργάνωση των συνόδων της.

5.3 Ωστόσο, παρότι ο κοινωνικός διάλογος έχει καταφέρει να παραγάγει αποτελέσματα, πρέπει ακόμη να εδραιωθεί και να επεκταθεί. Οι κοινωνικοί εταίροι είναι αδύναμοι, ιδιαίτερα στον ιδιωτικό τομέα. Οι συλλογικές συμβάσεις που υπέγραψαν δεν εφαρμόζονται κατ' ανάγκη, ενώ υπάρχουν τεράστια θέματα που απλώς δεν καλύπτονται από τον κοινωνικό διάλογο. Σε εθνικό επίπεδο, η ΟΚΕ δεν έχει συστηματικά διαβουλευθεί για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της ή η διαβούλευση είναι καθαρά τυπική και οι συστάσεις που προκύπτουν από αυτήν αγνοούνται πολύ συχνά από την κυβέρνηση. Μια θετική εξαίρεση είναι το Υπουργείο Εργασίας, το οποίο ζητά για όλα τα νομοσχέδια και τις στρατηγικές τη γνώμη της ΟΚΕ. Επιπλέον, πρότεινε πρόσφατα να δημιουργηθεί μια τριμερής ομάδα εργασίας που θα αναλάβει να συντάξει τις προτάσεις τροποποίησης του εργατικού δικαίου. Υπήρξαν επίσης βελτιώσεις στη νομοθεσία σχετικά με την εκπαίδευση, και το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών ζήτησε για τρία νομοσχέδια τη γνώμη της ΟΚΕ. Παρά αυτές τις μάλλον θετικές ενδείξεις, η ΟΚΕ συνεχίζει να αγνοείται σε μεγάλο βαθμό, σε ό,τι αφορά τις γενικές οικονομικές πολιτικές και τα μέτρα τα οποία, ωστόσο, έχουν άμεσο αντίκτυπο στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων.

5.4 Το 2005 ιδρύθηκε ένας Οργανισμός για την Ειρηνική Επίλυση Εργατικών Διαφορών (ατομικών και συλλογικών). Εστιάζεται κυρίως σε μεμονωμένες περιπτώσεις, στις οποίες ένας διαιτητής μπορεί να λάβει δεσμευτική απόφαση, και έχει τα ίδια νομικά μέσα όπως ένα δικαστήριο. Ωστόσο, στην πράξη, φαίνεται ότι ο Οργανισμός δεν έχει επιτύχει να καθιερωθεί ως εναλλακτική λύση και ότι οι περισσότερες διαφορές συνεχίζουν να υποβάλλονται στα δικαστήρια, τα οποία πάσχουν από διαβόητο φόρτο εργασίας. Στην

(4) Ο προϋπολογισμός του προγράμματος τεχνικής βοήθειας είναι 1,2 εκατομμύρια ευρώ, με έμφαση στην υποστήριξη για περαιτέρω τροποποιήσεις του νομικού πλαισίου για τις ΟΚΠ, τη θέσπιση ενός πλαισίου για διαφανή κρατική χρηματοδότηση και τη συμμετοχή ΟΚΠ στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

περίπτωση διακανονισμού συλλογικών διαφορών, ο Οργανισμός αναλαμβάνει ρόλο μεσολαβητή και, επομένως, δεν μπορεί να αναγκάσει τις αντίπαλες πλευρές να δεχθούν μια ρύθμιση, αλλά επιχειρεί να τις πείσει να αποδεχθούν εθελουσίως μια ειρηνική διευθέτηση.

5.5 Το 2013, προβλέπεται ότι η κυβέρνηση θα υπογράψει ένα «Πρόγραμμα αξιοπρεπούς απασχόλησης» με τη ΔΟΕ. Το πρόγραμμα αυτό αναμένεται ότι θα βοηθήσει στην επανεξέταση των διαφορών πτυχών της κοινωνικής νομοθεσίας και των διαδικασιών για την πλήρη προσαρμογή τους στα διεθνή πρότυπα, καθώς και στην ανάπτυξη ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων, προκειμένου να συμβάλουν αποτελεσματικά στον κοινωνικό διάλογο, με την βοήθεια χρηματοδοτικής στήριξης και προγραμμάτων από την ΕΕ.

5.6 Είναι ζωτικής σημασίας οι κοινωνικοί εταίροι να ενσωματωθούν καλύτερα στην οικονομική και την κοινωνική πολιτική, καθώς και στην πολιτική απασχόλησης της κυβέρνησης, κυρίως ενόψει των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα πρέπει επίσης να συμμετάσχουν στις προετοιμασίες για την επιλεξιμότητα της Σερβίας για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και άλλα ταμεία της ΕΕ. Μόνο τότε θα μπορέσουν οι κοινωνικοί εταίροι στη Σερβία να εκπληρώσουν αποτελεσματικά το μελλοντικό τους ρόλο στα βήματα συμμετοχικής δημοκρατίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

6. Κοινωνικοί εταίροι – η σημερινή κατάσταση

6.1 Η Σερβική Ένωση Εργοδοτών (ΣΕΕ) είναι η κύρια ομάδα που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των εργοδοτών σε εθνική κλίμακα. Εκπροσωπεί τους επιχειρηματίες της Σερβίας στην ΟΚΕ. Ωστόσο, το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη Σερβία, καθώς και άλλες οργανώσεις όπως η Ένωση των Μικρών και Μεσάιων Επιχειρηματιών (ASME), δεν είναι μέλη της ΟΚΕ, αποδυναμώνει τη νομιμοποίησή της ως μετόχου στον κοινωνικό διάλογο.

6.2 Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της Σερβίας, η μεγαλύτερη ένωση επιχειρηματιών, δεν είχε συμπεριληφθεί στις εργασίες της ΟΚΕ στο παρελθόν, λόγω του συστήματος υποχρεωτικής συμμετοχής των μελών. Ωστόσο, την 1η Ιανουαρίου 2013, υιοθετήθηκε στη Σερβία το σύστημα εθελούσιας συμμετοχής και το επιμελητήριο είναι αποφασισμένο να συμβάλει στον κοινωνικό διάλογο, ιδιαίτερα στους τομείς της επαγγελματικής κατάρτισης, της προώθησης του διεθνούς εμπορίου και της περιφερειακής ανάπτυξης. Υποστηρίζει την ενίσχυση της θέσης της Σερβικής Ένωσης Εργοδοτών στην ΟΚΕ, υπό τον όρο ότι θα είναι σε θέση να εκφράσει το ευρύτερο φάσμα των εργοδοτικών συμφερόντων μέσω μιας αποτελεσματικής διαδικασίας διαβούλευσης με τη συμμετοχή όλων των ενώσεων των εργοδοτών.

6.3 Λόγω του υψηλού ποσοστού ανεργίας, οι εργοδότες θα πρέπει να είναι σε θέση να ασκούν μεγαλύτερη επιρροή στην ανάπτυξη ενός καλού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, το οποίο θα πρέπει να ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα και την ταχύτερη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, ιδίως μικρών και μεσάιων, που συνιστούν μία από τις σημαντικότερες πηγές νέων θέσεων εργασίας στην Ευρώπη. Σημαντικά εμπόδια για ένα καλύτερο επιχειρηματικό κλίμα είναι η έλλειψη διαφάνειας και ο απρόβλεπτος χαρακτήρας του νομοθετικού πλαισίου, το μη ελκυστικό φορολογικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων παρα-φορολογικών επιβαρύνσεων, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, οι διαδικασίες καταχώρισης των επιχειρήσεων, οι διοικητικές διαδικασίες που σχετίζονται με το εξωτερικό εμπόριο κλπ. Η συνολική εκτίμηση της επιχειρηματικής κοινότητας στη Σερβία είναι ότι δεν συμμετέχει επαρκώς στη νομοθετική διαδικασία και την αξιολόγηση του αντικτύπου της, ιδίως όσον αφορά τις συνέπειες για τις ΜΜΕ.

6.4 Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι κατακερματισμένες και αδύναμες. Πολλές από αυτές είναι μέλη μίας από τις δύο μεγαλύτερες συνομοσπονδίες της Σερβίας: της Συνομοσπονδίας Αυτόνομων Συνδικάτων της Σερβίας (SSSS) και της Συνδικαλιστικής Συνομοσπονδίας «Ανεξαρτησία» («Nezavisnost»). Υπάρχουν επίσης δύο άλλες συνομοσπονδίες, η Ένωση Ελεύθερων και Ανεξάρτητων Συνδικάτων της Σερβίας (ASN) και η Συνομοσπονδία Ελεύθερων Συνδικάτων (KSSS), που ισχυρίζονται ότι έχουν αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα. Αυτός ο ισχυρισμός πρέπει να εξεταστεί με βάση ένα νέο νόμο περί αντιπροσωπευτικότητας ο οποίος τελεί υπό συζήτηση. Επιπλέον, σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας, υπάρχουν περίπου 2 000 συνδικαλιστικές οργανώσεις σε επιχειρήσεις που δεν είναι μέλη μιας εθνικής συνομοσπονδίας. Όλες οι ενδιαφερόμενες οργανώσεις των εργαζομένων πρέπει να συμμετέχουν πιο ενεργά στην κοινωνική εταιρική διαδικασία λήψης αποφάσεων εκ μέρους των εργαζομένων. Ο ρόλος των συνδικάτων στη Σερβία είναι απαραίτητος για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου.

6.5 Οι δυσκολίες της μετάβασης και της οικονομικής κρίσης επέτειναν τον κατακερματισμό και την αποδυνάμωση των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Η επίπονη διαδικασία καταχώρισης για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, η αντιπολίτευση και η παρενόχληση, μερικές φορές, εκ μέρους διευθυντικών στελεχών που δεν είναι έτοιμοι να δεχτούν τον κοινωνικό διάλογο σε επίπεδοχείρησης, όλα αυτά εμποδίζουν την φυσιολογική ανάπτυξη της εκπροσώπησης των εργαζομένων και υπονομεύουν τον κοινωνικό διάλογο. Ωστόσο, η αποτελεσματική συνεργασία που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια μεταξύ των δύο αντιπροσωπευτικών συνομοσπονδιών SSSS και Nezavisnost θα πρέπει, στο πλαίσιο αυτό, να επικροτηθεί.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE